

[N. Chr. Christensen.]

ned i disse triste dokumenter, men til forklaring af de kritiske bemærkninger tror jeg jeg bliver nødt til at supplere lidt, hvad det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg) nylig fremførte. Allerede den 8. januar og den 13. februar 1940 forelå de første alarmsignaler fra marineattaché Kjøl-sen. Daværende udenrigsminister Munch erklærede siden, at han intet kendskab havde til disse, det første bevis på, hvor ringe samarbejdet var indenfor de ansvarlige myndigheder. Den 1. april sender kammerherre Zahle, gesandten i Berlin, et brev til udenrigsministeren, og dette brev er af meget alarmerende art. Brevet har imidlertid påtegning: privat brev, og det tager udenrigsministeren meget bogstaveligt, eftersom der ikke foreligger meddelelse om, at dets indhold er meddelt til andre førend på et senere tidspunkt. Men mellem den 4. og den 8. april kommer der skred i begivenhederne; der kommer den ene alarmerende beretning efter den anden om, at der er noget i gære imod Danmark og Norge. Den 4. april sender gesandten i Berlin legationssekretær Schön fra gesandtskabet i flyve-maskine til København med indberetning fra gesandten, og heri står blandt andet (betænkning I, side 16):

„Der forestår en „aggression“ mod Danmark, som skal finde sted i næste uge.“

Det er ganske klart. Jeg kan ikke se, at den dokumentation, som det ærede medlem hr. Poul Hansen (Kalundborg) forsøgte her, afsvækker det alvorlige indhold af dette brev. Ydermere havde Schön fået instruktion om, hvis han blev spurgt, at understrege oplysningernes og kildernes værdi, men han blev ikke spurgt. Udenrigsministeren affærdigede ham, efter at brevet var afleveret, og har siden forklaret, at der var jo ingen grund til at spørge, for der stod i indberetningerne alt, hvad kammerherren ønskede at sige. Men budbringeren har selv forklaret, at han følte sig forstemt efter mødet med udenrigsministeren, for han kunne ikke forstå, at en udenrigsminister i en så alvorlig situation ikke havde eet eneste spørgsmål at stille den, der havde forladt Berlin blot få timer i forvejen; selv for en senere bedømmelse er dette vanskeligt at forstå.

Det, vi heller ikke kan forstå, er, at

ministeriet efter disse alarmerende indberetninger vedblev at beholde dem for sig selv, at udenrigsnævnet ikke blev indkaldt, at partiformændene ikke blev orienteret, og at hærcheferne først på et meget sent tidspunkt blev orienteret. Dr. Munch har forklaret, at der den 5. april blev indkaldt til ministermøde, og at han her foreslog, at udenrigsnævnet og partiformændene blev indkaldt, men den almindelige opfattelse ved ministermødet var, at sagen ikke var tilstrækkeligt oplyst, og derfor fandt denne indkaldelse ikke sted. Dr. Munch giver os en for ham karakteristisk forklaring herpå: han ønskede det selv; han siger, at det kunne måske svare til ønsker, som kunne findes hos andre partier i Danmark, „der havde større tro på militærvæsenets mulighed for at afværge vanskeligheder, end vi havde.“ Denne udtalelse kunne tyde på, at dr. Munch ikke havde denne tro, men hvorfor tilsluttede han sig så 19. januar-erklæringen? Jeg tillod mig at sige før, at det er en ærlig sag, at man har den opfattelse, at det ikke kan nytte, men det er ikke redeligt spil overfor befolkningen at give udtryk for, at man går ind for noget, som det så bagefter viser sig at man ikke går ind for.

Først den 8. april, da tyskerne stod ved grænsen, da flåden var sendt afsted, blev udenrigsnævnet og partiformændene informeret; først efter ministermødet den 8. april blev de tjenstgørende styrker sat i højeste alarmberedskab. Men der synes at være de mærkeligste uoverensstemmelser mellem ministerens og de højeste militære myndigheds dispositioner. Søværnet var i hvert fald ikke sat i alarmberedskab; besætningerne på Middelgrunden fik orlov, og kun uuddannet mandskab var tilbage; kommandanten var skiftet ud, besætningen, der skulle betjene de kanoner, der vendte mod tyske skibe, da de dukkede frem, kunne ikke betjene disse kanoner. Om usikkerheden, om manglen på samarbejdet indenfor de ansvarlige erklærer bl. a. oberst Førslev, der var chef for flyvevåbnet, at trekvart times tidligere alarmering ville have været tilstrækkelig til, at flyvepladsen kunne have været tom, da de tyske maskiner kom. Der kunne nævnes en lang række andre rystende enkeltheder vedrørende manglende samarbejde. Jeg skal nøjes med at fastslå